

● **Az év két legszebb háza
Újszentiván
egyre lakhatóbb**

Fölújítottan. – A dr. Juhász János újjávarázsolt épület a régi sváb házak jellegzetességeit látatja – mondja dr. Talpai János polgármester. (Fotó: Miszkolci Róbert)

Két épület kapta meg „Az év háza” címet Újszentivánon, a képviselő-testület döntése nyomán. A díjazott épületek két kategóriát képviselnek: az eredeti stílus figyelembevételével fölújítottát, s a modern építészeti elveket tükrözőét. A maga nemében egyaránt tökéletes házak gazdái – dr. Juhász János és Szögi Zoltán – számos esélyes közül kapták meg az elismerést. Egyébiránt pedig Újszentivánon valóságos mozgalom bontakozott ki: a faluszépités.

Dr. Talpai János polgármester részletezte is az eddig ismertetteket.

● **Újszentiván valóban egyre szebb...**

– Nem csoda; az emberek rájöttek: nem csak akkor lehet szép egy ház, egy lakóépület, amennyiben „vadiúj”. A néhány éve elkezdődött, faluszerte terjedő hagyomány nyomán, ha valaki megvásárol egy lakó nélkül maradt, régi házat, nem föltétlenül az az első megmozdulása, hogy földig bontja, hanem igyekszik eredeti állapotában megőrizni. Nagyon stílusosan helyre lehet állítani a régi házakat.

● **Mindenekelőtt sváb házakról van szó, melyeket egykor itt élt németek építettek. Hány ilyen épület maradt fenn Újszentivánon?**

– Mintegy negyvenre saccolom a számukat, s húszhoz közeli azok mennyisége, melyeket az eredeti stílus szem előtt tartásával újítottak föl.

● **Kik érzik fontosnak, hogy tájélegű, az eredeti népi építészeti hagyományokat őrző lakóházban éljenek Újszentivánon?**

– Teljesen vegyes az újjáépítők listája. Van közöttük Szegedről ideköltöző, nyugdíjas házaspár, amely egyszerűen hozzáállott, és például gipszsel kijavította az idők során megsérült, eredeti díszítéseket. De akad született újszentiváni is, mint például dr. Juhász János, aki „Az év lakóháza” címet a fölújított házkategóriában nyerte el.

● **Ma, amikor sokan annak is örülnek fedél van a fejük fölött, nagy szó, ha valaki a hagyományhű újjaéptésre is áldozhat.**

– Kétségtelen, óriási önszorgalom szükségeltetik a tulajdonosok részéről az ilyen helyreállításokhoz; ezt csak szívet-lelélekkel lehet csinálni. „Megszállott” emberek igényel e fölújítás, időt, energiát, ismereteket. S persze pénzt is.

● **Az alkalmazott régi díszítések mennyire eredetiek?**

– Általában teljesen. A kö-

A hagyatéék

Gyermekkoromban, a harmincas években még mintegy hetven-nyolcvan sváb ház lehetett Újszentivánon – mondta Vecsernyés János helytörténész, a falu szülője. Azt is mondta: a magyar, a szerb, a német házak aránya egyharmad-egyharmad lehetett. A németekéi voltak közülük a legmutatósbak, lévén, hogy – a többiekhez képest – többnyire elég jó anyagi körülmények között éltek a tulajdonosok. A jellegzetes szerkezetű és ornamentikájú sváb házak aránya mindenekelőtt az egykori Német utcában – ma: Kossuth utca –, s a most Felszabadulás nevében volt magas; de alig létezett az utca Szentivánon, ahol ne éltek volna németek. A tragikus kiűzetés-kitelepítés – a sors pozitív firtora: *ők és utódaik jobb anyagi körülmények között élnek, mint az ittmaradtok – után épületeiket hagyták a mai Újszentivánra. Jó lenne megőrizni e hagyatékat, nemcsak azért, mert szépek. Ha van sajátosság, amelyből, többek közt, majd profitalhat Újszentiván s környéke, a falusi turizmus reménybeli terjedésével – nos, az a sváb házak léte.*

F. Cs.

zségben a régi építészeti stílus minden jellemzőjét nyilván tartjuk, ennek alapján dolgoznak az újjáépítők is. Vagy visszakövetkeztetve alkalmazazzák az eredeti motívumokat, vagy egyes megmaradt részek alapján állítják helyre őket.

● **Nemcsak fölújított épület kapott címet. Hanem új is.**

– Szögi Zoltánék családi háza – szintén „Az év lakóháza” díjas – immár parkosítva, arról tanúskodik: a modern építészeti elveket követve is lehet szép épületeket emelni; ez az első év egyébként, amikor régi és új épület egyaránt díjazott lehetett. A díjak odaítéléséről egyébként – szakmai és önkormányzati fórumok rostái után – a minapi képviselő-testületi ülés döntött. Az akció folytatódik, jövőre remélhetőleg ugyancsak sok jelentkező közül választhatnak a bírálók. Akár fölújított, akár új az épület, a lényeg: ízléses, lakható legyen. Hogy mindinkább szépüljön Újszentiván.

F. Cs.

● **Lázadoznak az ingatlantulajdonosok**

Határviták Pusztaszerezen

Immár három eszten-deje indította útjára Belovai Pál, Dóc polgármestere öt, Csongrád megyei település azon kérelmét, amelyben – állampolgári és önkormányzati érdekek, valamint bizonyos jogszabályok sértésére hivatkozva – kérték a pusztaszerezi tájvédelmi körzet határainak pontos, helyrajzi számokkal megalapozott megállapítását.

A gondok valójában az 1990-es rendszerváltást követően, a kárpótlási és földtörvények megjelenésével kezdődtek. A földek magántulajdonba adását ugyanis korlátozta az a körülmény, hogy 1976 óta – Algyóttól Tömörkényig – még a legelőkre és a szántóföldekre is érvényes a természetvédelmi oltalom. Dóc lakosságát ez különösen érzékenyen érintette és érinti ma is, tudtuk meg Belovai Pál polgármestertől, hiszen még a község belterülete is védelem alá esik. Hogy mit jelent ez az önkormányzat, illetve a lakóház- és termőföld-tulajdonosok számára? Nem mást, mint azt, hogy építkezés, öröklés, ingatlanadás esetén kérniük kell a természetvédelmi hatóság hozzájárulását. Az emberek ezt a jogaik korlátozásának tekintik. Ezért már a kárpótlási igények kielégítésekor sem vették szívesen, hogy földjüket a tájvédelmi területen kapják meg. Tudták ugyanis, hogy ott – többek között – fészert nem építhetnek, illetve erdőt, gyümölcsöszt sem telephetnek. Nem beszélve arról a félelemtől, hogy „burkolt államosítással” esetleg ki is sajátíthatják földjeiket.

– Bár elismerjük és szükségesnek tartjuk a természeti értékek oltalmát, a jogszabályok betartását – hangsúlyozta a polgármester –, de az igaz kell legyen a jogalkotó szervekre is. – Jelenleg azonban egyoldalúan, csupán a kiszolgáltatott helyzet-

A legelőkre is érvényesek a tájvédelmi előírások. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Visszatekintő

1995. április: Baks, Dóc, Ópusztaszer, Pusztaszer és Sándorfalva képviselő-testületei, valamint a megyei önkormányzat a környezetvédelmi és területfejlesztési minisztertől kérte az 1976-ban – jogilag nem teljesen megalapozottan – létesített pusztaszerezi tájvédelmi körzet határainak felülvizsgálatát.

1995. november: miután kiderült, hogy a védetté nyilvánítás jogszerségének utólagos vizsgálata az Alkotmánybíróság asztalára tartozik, oda továbbították kérésüket.

1998. április: az Alkotmánybíróság értesítése szerint az ügyet nyilvántartásba vették, a döntés előkészítése folyamatban van.

ben lévő önkormányzatok, gazdálkodó szervezetek és ingatlantulajdonosok esetében érvényes ez a kötelezettség.

Az elhangzottakat megerősítette Balogh Lajosné, Baks és Darázs Sándor, Sándorfalva polgármestere is. Bakson például amiatt maradt el 1996-ban az árverés, mert a tájvédelmi oltalom alá eső földeket nem lehetett kiosztani. A község belterületét pedig olyan, elfogadhatatlan indokkal vonták védelem alá, hogy „ne

maradjon lyuk a területen”! Sándorfalva kicsit szerencsésebb helyzetben van, mert csupán külterületének mintegy 60-65 százaléka – igaz, ott vannak a legjobb minőségű földek – tartozik a tájvédelmi körzetbe. Darázs Sándor mégsem ért egyet azzal, hogy jogszerszerű államigazgatási határozat, a helyrajzi számok pontos megjelölése nélkül erre miként kerülhetett sor. Most viszont felcsillant a megoldás reménye, hiszen az Alkotmánybíróság foglalkozni kíván az

öt település által felvetett jogi problémákkal. Amennyiben pedig kimondják, hogy a több évtizedes jogsértést a helyrajzi számok pótlásával rendezni kell, szeretnék, ha a helybeliek képviselőit tárgyalóasztalhoz hívnák. El kell ugyanis kerülni, hogy a környezetvédelmi hatóság ismét önkényesen, az érintetteket megkerülve, a korábbiakhoz hasonló – részben kényelmi – szempontok alapján döntsön. Az egyeztető tárgyalások gördülékenysége érdekében a pol-

gármesterek kimondták: legközelebbi testületi ülésükön kezdeményezni akarják, hogy községük legyen tagja az Ingatlantulajdonosok és Birtokosok Csongrád Megyei Egyesületének. Sőt: szerencsés volna, ha külön is csatlakoznának az egyesülethez – erősítve az önkormányzatok által felsorakoztatott érveket – a helybeli gazdálkodók, tulajdonosok, illetve azok a más településen élők, akiknek ingatlanjuk a tájvédelmi körzetben van. Célszerű lenne ez azért is, mivel jogszabályismerettel aligha rendelkeznek és egyénileg nehezen tudnák érdekeiket képviselni. Így viszont mód lenne egységes – szakmai, jogi szempontból is alátámasztott – véleményekkel, kérésekkel fordulni a természetvédelmi hatósághoz. Az ugyanis tarthatatlan, hogy tulajdonjoguk gyakorlásában továbbra is indokolatlanul korlátozzák őket.

N. Rác Judit

● **Munkatársunktól**

Halált okozó testi sértéssel gyanúsítanak egy csongrádi férfit, akinek élettársa haláláért kell felelnie. A megyei főkapitányság bűnügyi osztályának adatai szerint P. Zoltán, 43 éves csongrádi alkalmi munkás június 19-én, pénteken este kilenc óra

„Halálos” élettárs

körül ért haza, majd szóváltásba keveredett 39 éves, munka nélküli élettársával. A vita többek között azért robbant ki, mert nem volt otthon vacsora, ezért a férfi megütötte a nőt, aki a földre

esett, sőt, ezt követően P. Zoltán belerúgott élettársába. A vélhetően ittas állapotban lévő nő hamarosan felkelt, lefeküdt, s elaludt. Reggel azonban már nem ébredt fel – meghalt. Az ál-

dozaton nem látszott külsérelmi nyom, s csak a keddi boncolás derített fényt arra, hogy a bántalmazás következtében elszennvedett belső sérülések okozták a nő halálát. A rendőrség őrizetbe vette P. Zoltánt, aki elismerte a terhére rótt bűncselekményt.

● **Telefon: 62/489-218**

A rendőr nem szolgált...

● **Munkatársunktól**

A rendőrség jó és eredményes munkájához szükséges, hogy állandó kapcsolatban álljon a lakossággal, a kölcsönös információcserére pedig javítja a polgárok közérzetét. Emiatt szervezetek meg március 1-jén a Csongrád Megyei Rendőrfőkapitányság információs szolgálatát. Negyedéves működése alatt a szolgálat a lakossági jelzéseket követően közel húsz esetben intézkedett, négy alkalommal pedig javaslatot tett nyomozás elrendelésére. E rövid időszak áttekintése is jelzi, hogy a rendőrség nem szolgált, hanem az állampolgárokat szolgálja.

A szolgálat a továbbiakban is várja a lakosság bejelentéseit, észrevételeit naponta 8-tól 12 óráig a 62/489-218-as telefonszámon.

Az OTP-Magánnyugdíjpénztár értékesítéséhez munkatársat keresünk.

Előnyös jutalék és költségelszámolás. Diákok, pedagógusok és nyugdíjasok jelentkezését is várjuk.

Érdeklődni: Garancia Biztosító 62-322-926

Kereskedelmi gyakorlattal rendelkező, fiatal lányt keresünk belvárosban nyíló, különleges üzletünkbe.

Elbeszélgetésre jelentkezni szombathéppel reggeltől a 06-20-423-708-as telefonszámon lehet.

AKCIÓ A HANSA BOLTJAIBAN

CBA csoport tagja

Pampers baby dry plus (4 méret) 859 Ft
Pantene 2 in 1 (4-féle) 359 Ft
Tix 3,6 kg-os mosópor (3-féle) 949 Ft

Nyerje meg a tíz darab 100 000 Ft értékű utazási utalvány egyikét!

Vásároljon 1500 Ft értékben Tix, Ariel, Pantene, Old Spice vagy Pampers baby dry plus termékeket 1998. június 20.-július 3. között bármelyik boltunkban, küldje el a bolt által lebélyezett blokkot a következő címre 1998. július 15-ig:

CBA Élelmiszerkereskedelmi Kft. 1037 Budapest, Gyöngysor u. 3.

Sorsolás 1998 július végén közjegyző jelenlétében a SÜBA Bevásárlóközpontban lesz.